

І. Юхновський — лауреат премії АН УРСР ім. М. М. Крилова, Почесний доктор Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України, Доктор Honoris Causa Львівського національного університету ім. І. Франка, Волинського національного університету ім. Л. Українки, Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, кавалер орденів „Знак пошани“ (1975), Трудового Червоного прапора (1985), Вітчизняної війни I ступеня (1985), Відзнаки Президента України (1995), ордена За заслуги I ступеня (2000), ордена Князя Ярослава Мудрого V ступеня

(2002). 2005 р. йому надано звання Героя України із врученням ордена Держави.

Ігор Рафаїлович Юхновський продовжує активно працювати на зміцнення авторитету фундаментальної науки, на поліпшення іміджу Української держави і майбутнє України. З нагоди 85-річчя бажаємо шановному Ігореві Рафаїловичу здоров'я, творчої наснаги і довгих років життя на славу незалежної України.

*Михайло КОЗЛОВСЬКИЙ,
Ігор МРИГЛОД, Ігор СТАСЮК*

Кожен сучасний історик мистецтва в Україні, незалежно від проблемно-тематичного вектора наукових зацікавлень, свою громадянську та етичну відповідальність перед фахом внутрішньо зіставляє із настановами одного з найбільших авторитетів у цій галузі, дійсного члена Наукового товариства ім. Шевченка (від 23 листопада 2002 р.), доктора мистецтвознав-

ства, професора Людмили Семенівни Міляєвої, якій 13 листопада 2010 року виповнилося 85 років. До цього імени сходяться шляхи дослідників різних поколінь, різних регіональних шкіл мистецтвознавства, а також різних фундаментальних напрямів усієї гуманітарної сфери знань. Без Людмили Міляєвої не обходяться жодні державні ініціативи з вироблення стратегічних документів щодо перспектив розвитку науки і мистецтва в Україні, формування світового іміджу українського національного мистецтва у світі. Вже понад п'ятдесят років науковий світ вчитується у наукові праці цієї дослідниці, щоразу розширюючи уявлення про самобутність української художньої культури в її різних естетичних і духовних проявах.

Людмила Міляєва народилася 13 листопада 1925 р. у м. Харкові. 1950 р. закінчила філологічний факультет Київського державного університету ім. Т. Шевченка, розпочавши свою професійну діяльність з Київського державного музею українського образотворчого мистецтва — спочатку на посаді наукового співробітника, а згодом завідувача відділу. 1955 р. вийшла її перша книжка „К. О. Трутовський“, яка задала динаміки процесу „призбирування“ українськими вченими багатих досвідів національного українського мистецтва. Вслід цьому виданню Людмила Семенівна продовжила розширювати сферу своїх дослідницьких інтересів, дедалі проникливіше вдивляючись у духовну та естетичну природу значущих мистецьких феноменів. Про скрупульозність вченої, зокрема, свідчить і такий факт, як підготовка до

друку видання „Спогади старого вчителя“ Миколи Мурашка (1964), розширені примітки до якого написала Людмила Міляєва спільно з Петром Говдею. Імена, подані невеличкими біографіями, стали на той час звуженою енциклопедією, яка давала можливість уважному читачеві відчутти широкий контекст розвитку українського мистецтва наприкінці XIX — на початку XX ст.

Наукові погляди Людмили Семенівни постійно поглиблюються, локалізуючись навколо групи видатних явищ образотворчого мистецтва. Спершу вийшла більша її праця у співавторстві „Українське мистецтво XIV — першої половини XVII століть“ (1963), а згодом індивідуальна монографія „Розписи Потелича“ (вид. 1969 та 1971 рр.). Остання не лише стала темою її кандидатської дисертації, але й справжнім науковим бестселером, однією із знакових з'яв в українській науковій думці того часу. Відтоді Людмила Міляєва разом із Григорієм Логвином очолили масштабну програму вивчення найвидатніших пам'яток українського сакрального мистецтва всупереч різним перепонам, які чинила атеїстична влада в УРСР. Крок за кроком дослідниця розширює діяпозон своїх зацікавлень, утверджуючи в українському радянському мистецтвознавстві як рівноправну наукову парадигму студії над церковним малярством та архітектурою. Не буде перебільшенням сказати, що така принципова професійна позиція Людмили Міляєвої не лише поглибила увагу її колег до цієї частини національної спадщини українців, але й стала рятівною для численних пам'яток, що вульгарно трактувалися деякими представниками панівного атеїстичного режиму в Україні як ідейно і класово шкідливі.

Немов у відповідь своїм опонентам, які у 1970-х рр. докоряли дослідниці надмірностями в її зацікавленнях українською старовиною, Людмила Семенівна розширює коло своїх потенційних читачів: публікує свої праці та статті не лише в Києві, але й у Москві, Петербурзі, а згодом і в деяких країнах Заходу. Так, виходять її праці „Украинское искусство конца XIII — первой половины XVII в.“ (у співавторстві) в третьому томі колективної монографії „Искусство народов СССР“ (1974), „Український середньовічний живопис“ (у співавторстві, 1976), серія публікацій про визначні пам'ятки українського бароко. Наукові

ідеї спонукають дослідницю залучати до своїх студій мистецькі артефакти зі щораз ширшого географічного ареалу. Так, у 1990-х роках Людмила Міляєва пише статтю про розписи в каплиці трьох святих у замку м. Любліна (тепер територія Польщі), а також здійснює низку синтетичних досліджень, в яких не лише фіксує мистецтвознавчі аспекти української іконописної спадщини, але й розкриває метафізичну сутність сакрального мистецтва в його пов'язанні з літургічною традицією. Ознаками нового наукового мислення в цій проблематиці позначена, зокрема, її праця (у співавторстві з Марією Гелитович) „Українська ікона XI—XVIII ст.“ Незважаючи на альбомний формат видання, у цій праці Людмила Міляєва спільно зі своєю колегою представила якісно вищу модель наукової інтерпретації українського ікономалярства, розкривши і соціальну, і духовно-містичну, і естетичну природу цього явища.

Ще від 1962 р. Людмила Міляєва викладає в Київському художньому інституті (сьогодні — Національна академія образотворчого мистецтва й архітектури). Професор, доктор мистецтвознавства (від 1988 р.), дійсний член Національної академії мистецтв України, вона є одним з найбільших авторитетів серед учених-гуманітаріїв не лише в межах України, але й поза нею. Статті Людмили Міляєвої займають провідне становище в різних профільних наукових виданнях, у тому числі і в „Записках Наукового товариства ім. Шевченка“. Як дійсний член НТШ Людмила Семенівна продовжує формувати критерії сучасної мистецтвознавчої науки в Україні, демонструючи свій рідкісний професійний потенціал і національно-питомі ознаки свого мислення.

Щиро вітаємо з ювілеєм!

Роман ЯЦІВ

26 червня 2010 р. виповнилося 80 років від народження Любомира Тадейовича Сеніка — відомого літературознавця, доктора філологічних наук, професора, директора Інституту літературознавчих студій Львівського національного університету ім. І. Франка, дійсного члена Наукового товариства ім. Шевченка (від 24 листопада

2007 р.), письменника і громадського діяча. Увесь життєвий і творчий шлях Любомира Сеніка — це шлях служіння українській ідеї і турботи про Божественні сади українського слова.

Народився Любомир Сенік на Тернопільщині, в с. Чернихові (нині Зборівський район) у вчительській родині. Мати Любомира Сеніка, Михайлина (з дому Косовська), за родинними переказами була внучкою доньки графа Потоцького, Анни, яка всупереч волі батька вийшла заміж за управителя його маєтку Володимира Косовського. Батько, Тадей Сенік, народився у Тернополі, в ремісничій родині. Після навчання в учительській семінарії вступив до Української Галицької Армії. Поляки інтернували його в концтаборі Счалкове біля Бидгоща. Згодом учителював у Чернихові ще в кількох селах і, як патріот і педагог, досягнув високу пошану в усій окрузі.

Початкову освіту Любомир Сенік здобув у селі Ігровиці (нині Тернопільський район), куди польська шкільна адміністрація перевела батька з Чернихова. Вчився також у школах с. Великого Глибочка і Плотичі. 1948 р. вступив на іспанську філологію до Львівського університету, звідки його несподівано відрахували: панівний режим виправив недогляд при наборі на таку „дипломатичну“, як на той час, спеціальність. Власне, це й був ранній пролог до української ідентичності Любомира Сеніка, початок основного сюжету його

особистого і творчого життя, якого розгублений вчорашній студент не міг збагнути.

Філологічну освіту здобув у Львівському педагогічному інституті, тут навчався у 1954—1957 рр. в аспірантурі. Бажання вивчати природу української художньої прози визріло відразу, так само відразу з'явилися тривоги й розчарування, бо досліджувати можна було хіба що тих авторів, які дорогою, часто надмірною ціною мусили виявляти лояльність до влади, переписуючи їй на догоду свої твори.

У центрі кандидатської дисертації Любомира Сеніка — роман Андрія Головка „Бур'ян“ і його літературний контекст. Далі були ширші студії над становленням українського роману у 20-ті роки ХХ ст., зокрема над творчістю Миколи Хвильового. Видання монографії на цю тему із закінченням політичної відлиги 60-х років розтяглося на кілька десятиліть. „Це моя супер-наївність досліджувати у ті часи творчість Хвильового чи інших майстрів „розстріляного відродження“ і це моя найгучніша пригода в Інституті“, — зауважує Любомир Сенік, маючи на увазі свою працю, починаючи з 1964 р. в Інституті суспільних наук АН УРСР (тепер Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України). Загалом кажучи, посада наукового співробітника в академічному інституті, попри всі тодішні суспільні перипетії, давала можливість систематичних наукових студій в колі інтелектуальних, освічених і патріотично налаштованих людей: поруч були Степан Щурат, Григорій Нудьга, Степан Трофимук, Микола Родько, Роман Кирчів, Марія Вальо, Ігор Моторнюк. Перед цим Любомир Сенік працював учителем української мови й літератури у с. Мшані поблизу Львова, співробітником Львівського історичного музею, завідував відділом критики у журналі „Жовтень“ („Дзвін“), час від часу був безробітним. Тепер тішився місцем праці і намагався зреалізувати свої наукові задуми. Однак якраз тут, з початком 70-х років, довелося багато пережити, бо література й життя не перепліталися, а перекручувалися до абсурду. Це виглядало як плата за існування в